

**Jaarplan
Kenniscentrum
Vlaamse Steden
2015**

Inhoud

Profiel	Programma's	Andere opdrachten
3 Woord vooraf	11 Stadsregionale samenwerking	30 Seminarie 'Heeft u mijn melding goed ontvangen?'
6 Wie is het Kenniscentrum?	13 Demografische uitdagingen en capaciteitsvraagstuk	30 O(mgeving) B(eleid) M(anagement) informatie
7 Communicatie	20 Transitie en transformatie	31 Onderzoekagenda Steunpunten
	23 Europa in de Vlaamse centrumsteden – de Vlaamse centrumsteden in Europa	31 Actualiseren van databanken websites
	27 Wonen in de stad	32 Het Kenniscentrum als gesprekspartner voor de Vlaamse regering en voor de minister bevoegd voor stedenbeleid en haar administratie

Profiel

Woord vooraf

“Crisissen zijn uitdagingen”

Het Kenniscentrum van de Vlaamse Centrumsteden zet het élan van de voorbije werkjaren door. Ook voor 2015 bulkt het jaarplan van ambitie. Het gaat hierbij niet zozeer om de veelheid van opdrachten en initiatieven dan wel om hun grote relevantie. De centrumsteden worden inderdaad geconfronteerd met een groot aantal uitdagingen: demografisch, sociaal, ecologisch, ruimtelijk, bestuurlijk, enz... De steden staan voor complexe transformaties die zich tegelijk op verschillende niveaus en tussen verschillende actoren afspelen. Een en ander kunnen we niet beantwoorden in termen van ‘meer’ of ‘minder’. Er is vooral een steeds luidere roep om ‘anders’ – grondig anders. Er is een roep om antwoorden die ‘slim’ zijn en zeker slimmer dan voorheen. Slechts op die manier kunnen we de onontwijkbare transitie inzake wonen, mobiliteit, samen-leven, armoede bestrijding enz. doorlopen met het oog op een beter perspectief. Daar gaat het in 2015 en ook daarna om.

‘Anders’ en ‘slimmer’ moeten hun kracht vinden in stadsregionale samenwerkingsverbanden. In een gebruiksvriendelijke ontsluiting van allerlei gegevens en in een gedegen kennisopbouw en kennisdeling in functie van beleidsvoorbereiding en de uitvoering ervan.

Hiernaast gaat er in het jaarplan ook een grote aandacht naar een duurzaam ruimtegebruik dat zich laat samenvatten onder de titel “slim verdichten”. Tal van vragen dringen zich hier op: welk instrumentarium kunnen we ontwikkelen en inzetten? Hoe lichten we de hypotheek op versnipperde eigendomsstructuren? Hoe pakken we die toch wel moeilijke oefening van de herbestemming van de kerken aan? En als de stedelijke ruimte haar maximale capaciteit heeft bereikt, hoe gaan we om met de ruimte buiten de kernstad? Hoe kunnen we – al dan niet tijdelijk - toekomstgericht herbestemmen?

Duurzame stedelijke projecten en ontwikkelingen vragen om een actie- en leergericht kader (een webtool als TRAKSIS kan hiertoe bijdragen) én om een aangepaste houding en organisatie met het oog op een vruchtbare omgang met stedelijke coalities die de ‘tussenruimte’ (her)definiëren. Ook dit vraagt verkenning en verdieping om tot duurzame resultaten te komen bij de ontwikkeling van onze steden.

Ondertussen mogen we niet uit het oog verliezen dat Europa al lang geen buitenland meer is. Europa beïnvloedt en oriënteert

de beleidsruimte van de centrumsteden. In het Europese beleid is ook meer en meer een stedelijke dimensie aanwezig. Omgekeerd maken we nog steeds onvoldoende gebruik van de opportuniteiten die Europa ons biedt. Intervisie, het gezamenlijk indienen van projecten, een breder partnerschap, vorming ... kunnen de centrumsteden in een Europese 'orbit' brengen. Het Kenniscentrum wil ook daaraan in haar jaarprogramma prioriteit geven.

Deze krachtlijnen van het jaarprogramma worden in 2015 nog aangevuld met o.m. opdrachten met betrekking tot digitalisering, omgeving beleid management informatie(OBMi), het actualiseren van databanken enz.

In de lijn van het verleden zal het Kenniscentrum zich ook dit jaar dialogisch opstellen ten aanzien van de Vlaamse Regering om zo samen de sterkte te ontwikkelen die de centrumsteden nodig hebben om een goede toekomst voor te bereiden.

Het Kenniscentrum werkt met een beperkt budget én met een beperkte staf. Toch is in het verleden bij herhaling gebleken dat het Kenniscentrum onder leiding van haar directeur Linda Boudry bergen werk verzet. Dit zal ook dit jaar zeker het geval zijn.

Luc Martens
Voorzitter Kenniscentrum Vlaamse Steden

Wie is het Kenniscentrum?

Het Kenniscentrum Vlaamse steden is een Interlokale Vereniging opgericht in 2007 onder impuls van de dertien centrumsteden en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw (VVSG). De samenwerking wordt geformaliseerd door een samenwerkingsovereenkomst met een looptijd van vijf jaar. De duur kan telkens verlengd worden met maximaal vijf jaar bij beslissing van de gemeenteraad van de Centrumsteden en van de Raad van Bestuur van de vzw VVSG. Eind 2011 werd de tweede samenwerkingsovereenkomst 2012 – 2016 door alle partners goedgekeurd.

Samen met de VVSG vormen de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de OCMW's van de centrumsteden, het team Stedenbeleid van de Vlaamse overheid en Belfius de belangrijkste partners. Bovendien wordt alle kennis en informatie breed toegankelijk gemaakt via de website van het Kenniscentrum.

Het Kenniscentrum wordt aangestuurd door:

- het beheerscomité samengesteld uit de 13 burgemeesters en een vertegenwoordiger van de VVSG;
- het dagelijks bestuur dat bestaat uit een delegatie van de stadssecretarissen, een vertegenwoordiger van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de VVSG, een vertegenwoordiging van de OCMW's en van de financieel beheerders van de centrumsteden;
- werkgroepen die de programma's voeden en ondersteunen.

Voor de personeelsbezetting wordt geopteerd voor een kleine en slagvaardige staf. De coördinatie van het Kenniscentrum is in handen van Linda Boudry daarin bijgestaan door Frederik Serroen. In de periode december 2014 - mei 2015 wordt het team tijdelijk uitgebreid met Hugo Lauwers.

Communicatie

Door de veelheid aan partners en thema's in het stedelijk veld is het voor de Vlaamse steden niet altijd eenvoudig in de enorme stroom informatie hoofd- en bijzaak van elkaar te onderscheiden. Het Kenniscentrum wil hen daarom

ondersteunen bij het filteren en structureren van deze informatietoevloed. Via uiteenlopende digitale instrumenten wil het Kenniscentrum daarnaast ook zelf actief en liefst innovatief communiceren met haar verschillende partners en stakeholders.

Stofferen portaalsite

De portaalsite, www.kenniscentrumvlaamsesteden.be, is de spil van het informatieaanbod en de communicatie van het Kenniscentrum. De site biedt verschillende zoekmogelijkheden om binnen de kernthema's van het Kenniscentrum snel de nodige informatie en achtergronden te vinden. De openingspagina wordt verschillende keren per maand vernieuwd. In totaal werden 505 nieuwsitems gepubliceerd. Via de kalender kunnen stadsmedewerkers en geïnteresseerden op de hoogte blijven van op stapel staande colloquia, debatten, vormingen en workshops.

De website wordt stelselmatig geactualiseerd naarmate de inhoudelijke werkzaamheden van het Kenniscentrum vorderen. Zo werden verschillende deelpagina's verder aangevuld naar aanleiding van de opmaak van het jaarverslag 2014. Sinds 17 januari 2011 beschikken we over een gebruikersregistratie. Daaruit kunnen we afleiden dat de website sindsdien 64.949 keer is bezocht (stand van zaken op 13 januari 2015) en dat er sinds midden januari 2011 225.141 pagina's werden bekeken. Tot dusver is de webpagina door 43.107 unieke bezoekers geconsulteerd.

Opmaak maandelijks nieuwsbrief: bij de doelgroep in de bus

In elk nummer van de nieuwsbrief biedt het Kenniscentrum een goede mix aan van onderwerpen (naar inhoud en type): aankondigingen van acties, activiteiten of publicaties, standpunten in (actuele) beleidsthema's, kennisitems (verwijzing naar een verschenen studie, een dossier dat door een werkgroep is samengesteld, etc.), beleidsitems van het Kenniscentrum (een nieuwe partner, een nieuw thema), linken naar interessante websites, informatie rond stedenbeleid in

het buitenland,... De nieuwsbrief telt op dit ogenblik 6.443 abonnees (stand van zaken 13 januari 2015). Om tegemoet te komen aan de vraag om de overload aan 'Europese' informatie (sites, events, projecten) te filteren op het belang voor de centrumsteden en een maximale doorstroming van de geselecteerde informatie naar de steden te garanderen heeft het Kenniscentrum haar Europawerking verder gedigitaliseerd via een vast item in de nieuwsbrief.

Website Complexe stadsprojecten

De centrumsteden bouwden de voorbije jaren heel wat kennis op rond complexe stadsprojecten. Deze waardevolle kennis en informatie rond stadsprojecten zat echter in brokjes en beetjejes verspreid. Sinds de lancering van een website www.complexestadsprojecten.be in juni 2012 beschikt het Kenniscentrum over een goed kennisplatform langs waar de opgebouwde knowhow op een samenhangende manier gebundeld en gedeeld wordt met alle spelers in dit domein: de centrumsteden zelf, andere lokale besturen, bovenlokale overheden én de private sector. Sinds de lancering werd de

website al 20.151 keer bezocht en werden er 69.099 pagina's bekeken. De website werd door 15.042 unieke bezoekers geconsulteerd (stand van zaken 13 januari 2015). Het redactieteam (Hardwin De Wever, Philippe Van Wesenbeeck, Luk Vanmaele, Philip Moyersoën, Mieke Gevaert, Marc Martens, Jan Schreurs, Marc Bauwens, Stijn De Vleeschouwer en Linda Boudry) zal ook in 2015 alle reacties, aanvullingen, noodzakelijke aanpassingen.... verwerken en bij die gelegenheid telkens een begeleidende nieuwsbrief opstellen.

Website 'herbestemming kerken'

In 2014 inventariseerde en documenteerde het Kenniscentrum 250 herbestemde kerken. De documentatie zal in 2015 verwerkt worden tot een website – zie meer p. 16.

Programma's

De meeste programma onderdelen die in dit jaarplan voorzien zijn, bouwen verder op ontwikkelingen in 2014. Enkele programma onderdelen die in 2014 om diverse redenen niet opgestart konden worden, vatten we aan in 2015. Hieronder worden de werksporen in de diverse programma's verder toegelicht.

Stadsregionale samenwerking

Het onderzoek ‘Grensoverschrijdend werken: samenspraak (denken en handelen) op stadsregionaal niveau’, gestart in 2014, gaat na op welke manier de centrumsteden en omliggende regio ‘s de economische, demografische, sociale, ecologische en ruimtelijke uitdagingen gezamenlijk kunnen aangaan.

Het verkennend onderzoek resulteerde in:

- een actuele (niet-exhaustieve) inventaris van relevante bestaande samenwerkingen tussen de 13 centrumsteden en hun respectievelijke regio, gebaseerd op de database van de regioscreening enerzijds en een doorlichting van de bestuursakkoorden en strategische meerjarenplannen anderzijds. De inventaris omvatte zowel formele als informele samenwerkingen, mislukte en gelukte, zowel in conceptfase als uitvoering. De steden corrigeerden de inventaris en vulden hem waar nodig aan;
- een reeks succesfactoren en knelpunten die de aan- of afwezigheid van samenwerkingspraktijken duiden;
- een shortlist van praktijken die via interviews verder uitgediept werden. De volgende cases werden voor verder onderzoek weerhouden:

Aalst	Zorginnovatiecluster
Antwerpen	Verdichtings- en stadsvernieuwingsonderzoek (Labo XX)
Brugge	Trefpunt Zorg
Gent	Projectbureau Gentse Kanaalzone

Genk	Bipoolen, naar één mobiliteitsplan voor Genk en Hasselt
Hasselt	Bipoolen, naar één mobiliteitsplan voor Genk en Hasselt
Kortrijk	Afbakeningsproces regionaal stedelijk gebied Kortrijk en de implicaties voor het woonbeleid
Leuven	Interleuven, in combinatie met het burgemeestersoverleg arrondissement Leuven en de ontwikkeling van een regionale visie op mobiliteit i.s.m. buurgemeenten en vervoersmaatschappijen
Mechelen	Oprichting Zorgbedrijf
Oostende	Masterplan Groen lint Metropolitaan Kustlandschap 2100
Roeselare	Interlokale vereniging Associatie Mid-West
Sint-Niklaas	Afbakening kleinhandelsactiviteiten N70
Turnhout	Stadsregio Turnhout en het strategisch project ruimtelijke ordening
Brussel	Territoriaal Ontwikkelingsprogramma (TOP) Noordrand

- Enkele inspirerende buitenlandse voorbeelden in Nederland en Frankrijk

De interviews van de cases per centrumstad worden in 2015 verder afgerond. Via deze methode worden de bevindingen uit de eerste onderzoeksrunde verder uitgekristalliseerd, om uit te monden in een aantal concrete aanbevelingen en pistes, gepresenteerd tijdens een afrondende studievoormiddag op 29 mei.

Demografische uitdagingen en capaciteitsvraagstuk

1. De opbouw van kennis over data in functie van beleidsvoorbereiding

1.1. Workshopreeks ‘Meten, weten en beleid’

Eén van de aanbevelingen van het inventariserend onderzoek ‘Hoe bouwen steden hun kennis op in functie van beleidsvoorbereiding’ uitgevoerd in 2013 stelde dat kennisdeling tussen de steden de functionaliteit en efficiëntie van statistische diensten in de steden zou verbeteren en ondersteunen. Het Kenniscentrum bereidde in 2014 in antwoord op die aanbeveling en in samenwerking met de steden Antwerpen, Gent en de Vlaamse Gemeenschapscommissie een workshopreeks voor rond omgevingsinformatie. De startworkshop vond plaats op 4 december. Deze workshop werd in functie van de reeks gepland in 2015 afgesloten met feedback over de werkwijze en noodzakelijke / wenselijke aanpassingen in de opbouw en inhoud.

De workshops in 2015 behandelen de volgende onderwerpen:

- 26 februari: bronnen (beschikbaarheid, ontsluiting, procedures data-aanvragen, census 2011...)
- 23 april: evaluatie en beleidseffecten
- 18 juni: tools (analyse, ontsluiting,...)
- 15 oktober: organisatie (verkokering, samenwerking beleids- en cijfermensen,...)
- 10 december: ICT-technologie (GIS, Swing, platformen,...)

1.2. Haalbaarheidsonderzoek leegstandsregister

Uit verkennend onderzoek bleek dat de vandaag beschikbare leegstandsinventarissen erg gefragmenteerd en niet betrouwbaar genoeg zijn om een integraal overzicht te verkrijgen van gebouwen en gronden die vandaag om diverse redenen niet inzetbaar zijn maar potentieel wel beschikbaar zijn. Bovendien zijn de inventarissen zo verschillend geconcipeerd dat ze vaak niet aan elkaar gekoppeld kunnen worden in een GIS – omgeving.

Het is wenselijk om één sectoroverschrijdende (woningen, industriegebouwen, brownfiels, kerken, winkels, onbebouwde percelen, ...) centrale databank te ontwikkelen, gekoppeld aan GIS.

Het Kenniscentrum onderzoekt in 2015 met een werkgroep de haalbaarheid van een nieuw geïntegreerd inventarisatie-instrument, waarbij de huidige versplintering van bevoegdheden, leemten, onduidelijkheden en tegenstrijdigheden maximaal wordt weggewerkt.

Het inventarisatie-instrument dient interbestuurlijk tot stand te komen, zodat het beantwoordt aan de verwachtingen van elk beleidsniveau en iedere sector. De overleggroep is dan ook samengesteld uit ambtenaren van uiteenlopende bestuursniveaus: ambtenaren van Antwerpen en Gent (die eerder al de mogelijkheid van een geïntegreerd inventarisatie-instrument nagingen), stedelijke ambtenaren van Digipolis, GIS-ambtenaren, VVSG en vertegenwoordigers van AGIV en Ruimte Vlaanderen (later nog uit te breiden met ander Vlaamse administraties).

De zoektocht naar een inventarisatie-instrument kan ook leiden tot een efficiënter werking van het overheidsapparaat inzake ruimterendement, en een verbetering van de screeningmethode voor leegstand. Die is vandaag erg arbeidsintensief. Een efficiënter methode dringt zich op.

1.3. Vooronderzoek naar de technische aspecten en inhoudelijke behoeften met betrekking tot de ontsluiting van de bevolkingsgegevens door leveranciers

Tijdens het verkennend onderzoek uitgevoerd in 2013 bleek dat in bepaalde steden de leveranciers van de bevolkingstoepassingen zowel een technische als budgettaire barrière vormen om tot een goede ontsluiting van de eigen bevolkingsregisters te komen. Daardoor komt het eigenaarschap in de praktijk teveel bij de toeleveranciers te liggen. De steden vinden dat de leveranciers het stedelijk eigenaarschap van de bevolkingsgegevens moeten valoriseren door het aanbieden van gebruiksvriendelijke instrumenten voor het (her)gebruik ervan door de steden zelf. Om bijkomende kosten te drukken en de vergelijkbaarheid te verhogen kan dit best over de verschillende steden én toeleveranciers heen gestroomlijnd ontwikkeld worden.

Het Kenniscentrum start in 2015 in overleg met de centrumsteden en VGC een vooronderzoek naar de technische aspecten en inhoudelijke behoeften die daarbij een rol spelen. Ook de rol die andere overlegfora opnemen met betrekking tot deze problematiek wordt onderzocht. Het vooronderzoek moet in 2015 resulteren in een inhoudelijke basis voor het overleg met de leveranciers van bevolkingstoepassingen.

1.4. Gebruiksvriendelijke ontsluiting gegevens randgemeenten

De reële grenzen van het stedelijk gebied vallen al een hele tijd niet meer samen met de administratieve grenzen van de stad. Systemen laten zich niet meer stoppen aan de stadsgrenzen. Ze vergen beleid op stadsregionaal niveau, een gemeentegrensoverschrijdende benadering en de beschikbaarheid van data over gemeentegrenzen heen. De vraag over de behoefte aan die data werd meegenomen in het verkennend onderzoek 'Grensoverschrijdend werken:

samenspraak (denken en handelen) op stadsregionaal niveau'. Het onderzoek moet in 2015 duidelijkheid scheppen over de vraag welke gegevens over de randgemeenten de steden nodig hebben voor het opstellen van omgevingsanalyses, beleidsvoorbereiding,...

Het Kenniscentrum zal die inventaris voor bespreking en valorisering voorleggen aan de studiediensten en meet&weet-cellen van de centrumsteden en VGC.

Aansluitend zal hierover overleg opgestart worden met de Studiedienst van de Vlaamse Regering. De gegevens van de randgemeenten zouden kunnen opgenomen worden binnen de gemeentelijke profielschetsen van de SVR. Deze maakt nu enkel de vergelijking tussen de bevolkingsevolutie en de prognose van de stad, met de vergelijkbare steden volgens de Belfius indeling van Vlaanderen. De vergelijking tussen de evolutie en prognose van stad en rand wordt daarbij vandaag niet zichtbaar gesteld.

1.5. Privacy

De privacy-problematiek bij gegevensdeling van bovenlokale overheden met het lokale niveau liep in 2014 als een rode draad doorheen het eindrapport 'demografie en capaciteit'. De problematiek dient zich bovendien aan in een zeer complex en juridisch samenspel met de openbaarheid van bestuur. De problematieken worden reeds onder de loep genomen door erg gespecialiseerde en juridische fora, onderzoeksinstellingen, werkgroepen,...

Het Kenniscentrum zal met specialisten verkennen of we in dit thema een rol kunnen spelen. Afhankelijk van de uitkomst van deze gesprekken wordt dit thema al dan niet in de toekomst opgenomen in de planning van het Kenniscentrum.

2. Slim verdichten

2.1. Workshopreeks 'Instrumentarium slim verdichten'

Uit het onderzoek over 'Slim verdichten' uit 2013 blijkt dat de 13 Vlaamse centrumsteden en VGC om slim te verdichten of om de ruimte op een slimme manier te gebruiken, zowel gekende instrumenten als nieuwe experimentele werkwijzen inzetten om projectintenties vast te leggen, bouwprojecten te realiseren en beleid vorm te geven. In 2014 maakten de onderzoekers een matrix van interessante werkwijzen, instrumenten, projecten en beleidsdocumenten. Die matrix biedt heel wat stof voor kennisuitwisseling tussen de steden.

Het Kenniscentrum organiseert in samenwerking met de onderzoekers en met de matrix als uitgangspunt een workshopreeks:

- De workshop op 16 maart draait rond het thema 'Van beleidskeuze naar juridisch kader - Waar komt het gelijkheidsbeginsel en rechtszekerheid om de hoek kijken?'. De workshop belicht het proces van vertaling van gewenst beleid in juridische plannen (RUP, BPA,...) en documenten (overeenkomsten). Tijdens de workshop wordt de kracht en onmacht van beleids- en juridische instrumenten in kaart gebracht aan de hand van vier geselecteerde cases / instrumenten
- Op 27 april is de 'Overheid als actieve stedenbouwer - Interne organisatie versus positionering t.o.v. externen' het voorwerp. Enerzijds behandelen we in deze workshop hoe een stad zich intern bestuurskundig kan organiseren om noden en opportuniteiten samen te brengen over sectoren heen, hoe processen rond slim ruimtegebruik te initiëren zijn en op welke wijze kwaliteit kan bewaakt worden van verdichtingsprojecten op korte en lange termijn. Anderzijds bekijken we in de workshop hoe een stad of administratie zich naar externen toe kan positioneren en organiseren om

ambities met betrekking tot slim ruimtegebruik en actieve stedenbouw waar te maken.

- Tijdens de workshop op 8 juni bekijken we op welke wijze beleidsdocumenten helpen, een rol spelen en richting geven aan het stadsbreed sturen op verdichting en bij het tot stand brengen van slim ruimtegebruik. Welke soorten beleidsdocumenten (masterplan, gabarietenplan, hoogbouwnota, groeiplan,...) worden door de verschillende steden opgesteld om enerzijds ruimtelijk en anderzijds programmatorisch in een bepaalde richting te werken.

2.2. Studiedag perceel- en eigendomsoverschrijdende gebiedsontwikkeling

Duurzame gebiedsontwikkeling wordt vandaag zwaar gehypothekeerd door de versnipperde eigendomsstructuur. De ambitie om perceel- en eigendomsoverschrijdend te werken is jong, de ervaring beperkt maar essentieel in het kader van slim verdichten.

Het Kenniscentrum organiseert op maandag 2 februari in samenwerking met Philip Borremans van PMV een studienamiddag rond de problematiek van perceel- en eigendomsoverschrijdende ontwikkelingen. Het thema wordt benaderd vanuit het opzetten en structureren van samenwerkingen tussen de verschillende betrokken actoren en de financiering van deze partnerships. Hoe verenigen we de – op het eerste zicht - tegenstrijdige belangen van de verschillende actoren? Wat is de financiële impact van beperkingen – of de afwezigheid ervan – opgelegd in het ruimtelijk kader? Is onzekerheid een opportuniteit of juist een risico? Dit zijn slechts enkele vragen die aan bod komen tijdens deze studienamiddag. Het programma bevat een theoretisch gedeelte waarin Philip Borremans een kader schept en de diverse aspecten afbakt, in een tweede deel licht hij een aantal illustratieve cases toe.

2.3. Website herbestemde kerken

In bijna alle centrumsteden werd tijdens het verkennend onderzoek 'slim verdichten' aangegeven dat de herbestemming van kerken een moeilijke oefening wordt. In een aantal steden werd aangegeven dat het voorleggen van inspirerende voorbeelden wel meer goodwill en ruimte creëren. Het Kenniscentrum inventariseerde en documenteerde vorig jaar 250 herbestemde kerken in binnen- en buitenland.

Het Kenniscentrum verwerkt in 2015 al dat materiaal tot een nieuwe website. De technische en grafische voorbereiding zijn intussen gestart, in maart start de invoering van de cases. De website wordt zeer gebruiksvriendelijk. Hij laat de bezoeker toe om kerken te selecteren op meerdere aspecten, waaronder 'ligging' (8 categorieën) en 'huidige functie' (20 categorieën). Voor elke herbestemde kerk wordt een fiche opgesteld die naast de ligging en de huidige functie(s) een beknopte historiek van het kerkgebouw bevat alsook foto(s), contactgegevens en linken naar relevante sites. De lancering van de website zal gepaard gaan met een studiedag.

2.4. Slim ruimtegebruik buiten de kernstad

Volgens de laatste bevolkingsprognoses groeien de 13 centrumsteden de komende 15 jaar met 120.000 inwoners (8%) aan (projecties SVR 2015-2030). Dit betekent een behoefte aan bijkomende woningen, maar ook voorzieningen en werkplekken. De afgelopen tien jaar werd met een golf van stadsvernieuwingsprojecten massaal ingezet op de kersteden. De maximale dichtheid en capaciteit zijn in vele gevallen stilaan bereikt. Een aantal steden startte de zoektocht naar slim ruimtegebruik buiten de kernstad. Het Kenniscentrum focuste zich in 2014 in eerste instantie op het Antwerpse onderzoeksproject Labo XX. Het participeerde aan de klankbordgroep die het ontwerpend onderzoek begeleidde en aan de redactieraad voor de publicatie 'Labo XX - Kiezen voor de twintigste-eeuwse gordel'

In 2015 participeert het Kenniscentrum aan de stuurgroep van een opgestart experiment 'Lage Weg Hoboken', waar verschillende schalen samenkomen die deels in onbruik of in transformatie zijn. In dit experiment zal geprobeerd worden een perceeloverschrijdende logica te introduceren en nieuwe financieringsmodellen te ontwikkelen. In 2015 worden ook de studie van twee andere cases met name Groeimodel Genk en RUP Stedelijk wonen Gent ('Sproetenplan') opgestart.

2.5. Tijdelijk anders gebruiken en bestemmen

Gebiedsontwikkeling is in binnen- en buitenland in transitie. Vijftien jaar geleden werden gebiedsontwikkelingen nog in hoge mate centraal aangestuurd door lokale overheden die een masterplan uitrolden. De afgelopen jaren gebeurt ontwikkeling steeds vaker in overleg met diverse partijen en bewonersgroepen die de ontwikkeling stapsgewijs mee vorm geven. Steeds vaker ook wachten burgerorganisaties het langdurige (voor)ontwerp- en planproces niet meer af om projectvoorstellen te doen en een terrein of gebouw te claimen voor wijk- en buurtbehoeften, en de braakgrond of leegstand met een tijdelijke invulling in te vullen. De eerste stedelijke experimenten met tijdelijk gebruik en bestemming kwamen dan ook tot stand onder invloed van dynamische burgergroepen die met kleine, goedgemikte en goedkope 'tactische' interventies, gevat onder de noemer 'tactical urbanism', de ruimte wisten in te palmen en veel bijval oogstten bij de bevolking. De kleurrijke en vaak ook succesrijke projecten wekken steeds vaker ook de belangstelling op van overheden en private grond- en gebouweigenaars, die er mogelijkheden in percipiëren om hun eigendom gedurende de lange braak beheerd en gevrijwaard te houden van vandalisme en verval. Het concept 'tijdelijke invulling' introduceert een flexibel, strategisch (participatie) instrument voor interventies van korte duur die tegen lage kost een tastbare sociale, economische en/of culturele meerwaarde voor de omgeving helpen realiseren. Wanneer de overheid ze valideert en partieel integreert in de definitieve bestemming, betekenen ze vaak ook een reële meerwaarde voor de ontwikkeling op lange termijn.

Het Kenniscentrum bestudeert aan de hand van binnen- en buitenlandse voorbeelden de condities waaronder tijdelijke invullingen in Vlaanderen een volwaardig instrument voor gebiedsontwikkeling kunnen worden: mogelijke functies, kritische succesfactoren, vereiste regelgeving voor vergunningen, kostprijs, rol van lokale overheden, administratieve vereisten,... Medio 2015 moet de studieronde in een studiedag resulteren.

2.6. Toekomstgericht herbestemmen

In de verkennende onderzoeken 'leegstand en herbestemming' en 'Slim verdichten' komt de problematiek van herbestemming prominent op de voorgrond:

- Er is weinig procesbereidheid bij Erfgoed Vlaanderen om projecten te laten slagen. Het behandelen van beschermd erfgoed is erg afhankelijk van de gewestelijke begeleiding. Adviezen lijken gestoeld op een persoonsgebonden interpretatie van de bescherming.
- Veel voorwaarden die door Erfgoed Vlaanderen gesteld worden zijn zeer duur. Het onderhoud en beheer van beschermde monumenten blijkt soms zo'n hoge kost te hebben voor steden dat ze ander stedelijk patrimonium moeten verkopen om monumenten in stand te kunnen houden. De erfgoedwaarde wordt daarbij eng geïnterpreteerd. Zeker bij interieurbescherming komen deze sterk naar boven. Een ruimere interpretatie bij renovatie van erfgoed zou een grote impact kunnen hebben op bijvoorbeeld onderhoud en energiekosten.
- Doordat ingrepen omkeerbaar moeten zijn, wordt herbestemming vaak moeilijk. Bij enkele projecten blijven grote ruimtes ongebruikt of ondergebruikt door de opgelegde erfgoedvoorwaarden (bv. bezinningsaspect voor kerk i.p.v. herbestemming tot een cafetaria bij een RVT).
- Het Kenniscentrum zal in samenspraak met de centrumsteden en de VGC een gezamenlijke visietekst

opstellen over duurzaam herbestemmen. Aansluitend zal een dialoog opgestart worden met de betrokken administraties ruimte en erfgoed over evenwicht tussen behoud en vernieuwing. Een debat over de visie op herbestemmen binnen het kader van een duurzame, verantwoorde stadsontwikkeling lijkt aangewezen. Deze visie dient een evenwicht in te houden tussen erfgoed, duurzaamheid en financiële haalbaarheid.

2.7. Vlaamse regelgeving en normering van verschillende 'sectoren' van voorzieningen

De noodzaak om zuinig om te springen met de nog beschikbare ruimte en het anticiperen op de behoeften die fluctueren doorheen de tijd, dwingen ons tot een andere aanpak van de bouw van voorzieningen. Hergebruik, verweving, meervoudig ruimtegebruik (door stapeling, combinatie en deling), omkeerbaar ruimtegebruik (aanpasbaarheid) en tijdelijk gebruik zijn mogelijke strategieën om tot een slimme en duurzame aanpak te komen. Het vooronderzoek 'slim verdichten' uit 2014 wees uit dat de Vlaamse normeringen en subsidies zich uitsluitend op één functie richten. Daar waar in het kader van stapelen, delen of combineren gezocht wordt naar manieren om ruimtes te delen en zoveel mogelijk cohesie te zoeken tussen verschillende programma's, wordt dit in de subsidiëringsmechanismen vaak onmogelijk gemaakt. Een gewijzigd subsidiëringsbeleid, over sectoren heen, om slim ruimtegebruik (en zeker multifunctioneel gebruik van infrastructuur) te stimuleren in plaats van te ontmoedigen dringt zich op.

Het Kenniscentrum zal de ontwikkelingen binnen de Vlaamse overheid opvolgen en indien zich opportuniteiten voordoen in overleg met haar dagelijks bestuur afwegen of initiatief nodig of wenselijk is.

2050
sea level

The image shows a wide, sandy beach under a clear blue sky. In the foreground, a white sign with black text is mounted on two black poles. The sign reads '2050' in large, bold letters, with 'sea level' in smaller letters below it. A shadow of the sign is cast onto the sand to its left. In the background, another similar sign is visible, reading '2030' and 'sea level'. The ocean is a vibrant turquoise color, meeting the horizon. A few people are visible in the water, and some beach items are scattered on the sand to the left.

2030
sea level

Transitie en transformatie

Steden staan voor complexe transformaties die zich op diverse niveaus tegelijk dienen af te spelen (multi-level) en ook tussen vele actoren tegelijk (multi-actor). Het vraagt nieuwsoortige samenwerkingsverbanden tussen overheid, bedrijven, bewoners en organisaties in de stad.

1. TRAKSIS als actie- en leergericht kader voor duurzame stedelijke projecten

Het Kenniscentrum creëerde in 2013 een interstedelijk platform dat de obstakels onderzocht die de implementatie van stedelijke transitie-initiatieven in de weg staan. VITO ontwikkelde samen met een stuurgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van de centrumsteden en VGC en experts een actie- en leergericht instrument.

1.1. Webtool TRAKSIS als actie- en leergericht kader voor duurzame stedelijke projecten

In 2015 wordt TRAKSIS een webtool. TRAKSIS helpt transitieprojecten te verbreden en verdiepen. Het biedt een referentiekader voor stedelijke transitie-initiatieven die gericht zijn op duurzame systeeminnovatie. Niet als een zwart-wit evaluatie- of beslissingstool, maar als een pragmatisch vertrekpunt om al doende te leren. Het helpt de steden nadenken over hoe ze het transitiepotentieel van hun projecten en/of initiatieven kunnen versterken. Ze delen op TRAKSIS hun vragen, interpretaties en antwoorden terzake. Blijkens een voortest geeft dat het eigen denkproces rond projecten en initiatieven een meerwaarde.

1.2. Lokale begeleidingstrajecten

Het Kenniscentrum voorziet voor elke geïnteresseerde centrumstad en de VGC ook een lokaal en geïndividualiseerd TRAKSIS-coachingtraject op maat. Dit traject bestaat uit drie halve dagen begeleiding door VITO voor één stedelijk duurzaam project naar keuze.

2. Verkenning van de ‘tussenruimte’

Het verkennend onderzoek naar stedelijke coalities in 2013 toonde dat omgaan met coalities met verschillende actoren van de stadsbesturen een aangepaste houding en organisatie vergt. Voor wat zich tussen deze actoren afspeelt, gebruiken we het concept van de ‘tussenruimte’: tussen stadsbesturen en maatschappelijke organisaties ontstaat een ruimte waarin onderhandeld wordt (zonder dat het altijd die naam heeft) over samenwerking, over taakverdeling. Hier gelden niet eenzijdig de regels van het stadsbestuur en wordt ook anders gedacht dan via de klassieke en vooral sectoraal gerichte organisatie van onze stadsbesturen. Maar ook van de maatschappelijke organisaties wordt aanpassing gevraagd: ook zij kunnen in die tussenruimte niet werken zoals ze dat binnenshuis gewoon zijn en volgens de regels die in hun organisatie of leefwereld

gelden. In die tussenruimte komen representanten van de stadsbesturen en representanten van de maatschappelijke organisaties samen en ontwikkelen ze, in het beste geval, een gemeenschappelijke agenda die niet de optelling is van de afzonderlijke agenda's. Er ontwikkelt zich een eigen dynamiek en in die tussenruimte ontwikkelen zich ook eigen regels. Dat leidt tot nieuwsoortige vragen en die zijn in alle steden merkbaar:

- hoe werken we samen met maatschappelijke organisaties
- welke regels en afspraken ontwikkelen we daarbij, wie vertegenwoordigt het stadsbestuur (politici en/of ambtenaren)
- welke rollen spelen onze vertegenwoordigers
- welke gevolgen heeft het geloofwaardig werken in coalities voor onze organisatie en werking
- hoe koppelen we het werken in coalities aan mechanismen van werken zoals financieringscycli en manieren van verantwoording, ondermeer ten opzichte van de gemeenteraad?

Pasklare oplossingen zijn er niet: situaties en coalities zijn telkens weer anders. De 'antwoorden' liggen niet in uniforme modellen maar net in de procesmatige afwegingen en de manier waarop de partners in coalities hier met elkaar over spreken en er afspraken over maken. Vanzelf gaat dit allemaal niet en conflicten zijn niet te vermijden.

Het Kenniscentrum zal verder werken op de verkenning van het concept tussenruimte om over de steden heen te zoeken naar afwegingskaders voor het omgaan met en het werken in coalities met middenveld en burgerinitiatieven. Bijzondere aandacht gaat naar de impact op werking en organisatie van stadsbesturen, in het bijzonder naar de verhouding tussen de sectorale uitbouw van de stadsbesturen versus de transversale werking van veel coalities. In de eerste helft van 2015 worden door de UGent cases van coalities of mogelijke coalities in verschillende steden diepgaander onderzocht, met sterke focus op een reeks cases in de stad Gent, in samenspraak met het stadsbestuur. Dat materiaal wordt verwerkt en dient als basis voor een intern seminarie met een aantal sleutelfiguren uit de steden, zowel vanuit stadsbesturen als van coalities. Dit seminarie wordt in de periode mei – juni georganiseerd. Op het seminarie worden dan verdere acties vastgelegd.

Europa in de Vlaamse centrumsteden – de Vlaamse centrumsteden in Europa

Europa is geen buitenland meer. Het verscherpt toezicht van de Europese Commissie op onze begroting, steun voor grootschalige demonstratieprojecten voor energie-efficiënte steden, de voorstellen van richtlijn m.b.t. overheidsopdrachten, luchtkwaliteit, geluid... Het zijn enkele voorbeelden van de manier waarop de EU de beleidsruimte van de centrumsteden beïnvloedt. De Vlaamse steden moeten optimaal gebruik maken van de opportuniteiten die Europa biedt. Het Kenniscentrum werkt sinds 2009 aan een traject om de Vlaamse steden te ondersteunen in hun Europawerking en kennismanagement rond Europese projectwerking te bevorderen.

1. Intervisie

Sinds de opstart in 2008 van een Interstedelijke reflectiegroep met Europese deskundigen uit zowel de stedelijke administraties als de OCMW's zet het Kenniscentrum in op de opportuniteiten die zich aandienen rond Europa. De Interstedelijke reflectiegroep Europa is doorheen de jaren uitgegroeid tot een belangrijk netwerk van Europawerkers uit de centrumsteden. Als voorbereiding op de reflectiegroepen neemt het Kenniscentrum gericht deel aan consultatie- en netwerkmomenten georganiseerd door de Europese instellingen en/of regiobureaus.

Interstedelijke kennisuitwisseling als opstap naar een efficiëntere Europawerking in elke stad afzonderlijk is vanzelfsprekend belangrijk. Om hieraan tegemoet te komen wordt afgesproken om de bijeenkomsten van de Interstedelijke reflectiegroep Europa – op regelmatige basis – te laten doorgaan in een gaststad. Bedoeling is dat de gaststad, aansluitend op de reflectiegroep, een beknopt programma samenstelt waarin bijvoorbeeld wordt gefocust op goedwerkende instrumenten (financieel-technische opvolging van Europese projectdossiers, strategieën om Europese subsidies/netwerken te promoten bij bestuurders...) of vastgestelde moeilijkheden (informatie-doorstroming, co-financiering...).

2. Gezamenlijke projectindiening

Het Kenniscentrum onderzoekt sinds midden 2014 de haalbaarheid om samen met geïnteresseerde centrumsteden een project in te dienen op één of twee Europese calls (bijv. in het kader van Interreg). Op basis van gemeenschappelijke projectambities zullen verschillende oproepen worden gescreend in functie van eventuele indiening. Het Kenniscentrum faciliteert deze samenwerking tussen de centrumsteden. De theorie krijgt zo een praktisch gezicht en via learning by doing krijgen de minder ervaren Europawerkers inzicht in de werkwijze van meer ervaren steden. Als vertrekpunt werd de steden gevraagd hun projectambities voor de programmaperiode 2014-2020 op te lijsten. Het overzicht vind je [hier](#).

Er werd overeengekomen om verder te werken op de projectvoorstellen m.b.t. 'energie-efficiëntie en hernieuwbare energiewinning voor historische stadsgebouwen (in concreto: stadhuizen)' en 'collectieve energierenovatie van particuliere woningen' in functie van indiening bij de eerste Interreg-calls (Vlaanderen-Nederland en Twee Zeeën).

Onder impuls van het Kenniscentrum wordt voor het voorstel m.b.t. 'collectieve energierenovatie van particuliere woningen' een projectaanvraag opgesteld en ingediend bij het Interreg-secretariaat Twee Zeeën tegen midden februari.

3. EU-vorming

Het Departement Internationaal Vlaanderen (DiV) is eind 2013 gestart met een EU-vorming voor Vlaamse ambtenaren. De opleidingsreeks is gegund aan het Clingendael Instituut en de KULeuven. Vlewa en het Kenniscentrum kunnen in het kader van deze overheidsopdracht ook vormingsessies afnemen.

- Op 22 januari 2015 wordt een expertenmodule ingericht m.b.t. 'innovatie en duurzaamheid'. Tijdens de module is er ook ruimte voor een diepgaandere analyse van het EU-beleid inzake 'klimaat en energie'. Op die manier wordt aansluiting gezocht met de geformuleerde projectambities van de centrumsteden inzake 'klimaat en energie' en het streven om een gezamenlijk projectvoorstel in te dienen.
- Op 3 februari wordt in samenwerking met de VVSG een module ingericht over 'effectief beïnvloeden van de Europese besluitvorming'. Deze module focust op de Europese institutionele ontwikkelingen en de rol van nationale overheden daarbinnen. Deelnemers aan deze cursus gaan met experts uit de academische wereld en de werkpraktijk op zoek naar een antwoord op de vraag hoe beleidsmedewerkers via verschillende kanalen hun invloed op Europese besluitvorming kunnen optimaliseren. Na een inhoudelijke inleiding worden deelnemers geactiveerd om zelf te oefenen met zowel het Brusselse als de parallelle nationale besluitvormingstrajecten. Al doende leren cursisten om de momenten te herkennen waarop zij invloed hebben en deze invloed ook zo effectief mogelijk te gebruiken. Daarbij wordt ook nauwkeurig gekeken naar de Europese Commissie en de nieuwe rol van het Europees Parlement.

4. De stedelijke dimensie in EU-beleid

4.1. Belanghebbendenmanagement Internationaal Vlaanderen

Op uitnodiging van het departement Internationaal Vlaanderen zal het Kenniscentrum deelnemen aan het 'Belanghebbendenmanagement Internationaal Vlaanderen' (d.i. het capteren en analyseren van de visie van externe belanghebbenden, in functie waarvan aanbevelingen worden geformuleerd aan de directieraad van het departement, het managementcomité van het beleidsdomein iV en/of de bevoegde minister).

4.2. Consultatie / EU Urban Agenda

Er gaan steeds meer stemmen op om EU-beleid aan te passen aan de realiteit van steden. Heel wat stakeholders vragen een échte Europese stedelijke agenda. De Europese Commissie organiseerde tot en met 26 september 2014 een publieke consultatie over de inhoud en het doel van die stedelijke agenda voor burgers, overheden, ngo's, onderzoeks- en onderwijsinstellingen en bedrijven. Deze consultatie vormt het startpunt voor de uitwerking van een EU Urban Agenda. Zowel Europese Commissie (DG REGIO), Europees Parlement (REGI-commissie + Urban Intergroup) als de lidstaten (UDG/Urban Development Group) zijn betrokken bij de voorbereidingen van de Urban Agenda. De discussie onder de lidstaten wordt geleid door Nederland met het oog op het voorzitterschap van de Europese Raad dat ze in de eerste helft van 2016 zullen bekleden.

4.3. Belgische Europese parlementsleden

Het Kenniscentrum organiseert in samenwerking met VVSG en Vlewa overleg met en bezoek aan de Belgische Europese parlementsleden in functie van actuele Europese dossiers (bijv. de EU Urban Agenda) en lopende projectambities van de centrumsteden.

5. Europeanisering in partnerschap

Naast de activiteiten die het Kenniscentrum zelf heeft geïnitieerd, wordt er ook sterk ingezet op (lopende) samenwerking(en). Afgelopen jaren zijn er diverse partnerschappen op gang gekomen die het Kenniscentrum verder wil uitbouwen om de Europeanisering van de centrumsteden in een stroomversnelling te brengen:

- Steden kunnen op verschillende actoren (Vlewa, VVSG, Team Stedenbeleid, Kenniscentrum,...) beroep doen voor verschillende vormen van belangenbehartiging (lobbywerk, kennismakelaar, aangever potentiële financieringspistes...). Gezien de beperkte capaciteit bij de verschillende spelers is het zaak zo veel mogelijk te streven naar helderheid en complementariteit zodat alle cruciale domeinen worden afgedekt en dubbelwerk vermeden. Het coördinatie-overleg tussen Vlewa, VVSG en het Kenniscentrum (en eventuele andere partijen) wordt aangegrepen om tot een heldere taakverdeling en duidelijke werkafspraken te komen.
- JPI Urban Europe-matchmaking event. Joint Programming is een instrument dat in 2008 door de Europese Commissie is opgericht met als doel onderzoek en innovatie te versterken via de vrijwillige samenwerking tussen verschillende lidstaten die hun onderzoeksgelden gebundeld inzetten. Het Joint Programming Initiative Urban Europe (<http://jpi-urbaneurope.eu/>) is in 2010 opgestart om Europees onderzoek en innovatie te versterken in het domein van stadsontwikkeling. Tot dusver zijn er twee calls gelanceerd waarop Europese consortia, bestaande uit onderzoeksinstituten en steden, konden indienen. Om de kennisbehoeftes van steden in de toekomst beter aansluiting te laten vinden op de expertise van Belgische (en op termijn ook buitenlandse) onderzoeksinstituten zal het Kenniscentrum een matchmaking event inrichten die deze partijen samenbrengt. Zo kan nauwere samenwerking tot stand komen met het oog op nieuwe JPI Urban Europe-calls of soortgelijke Europese onderzoeksinitiatieven.

- Deelname aan het Vlaams Netwerk Burgemeestersconvenant, een forum voor steden en gemeenten waar de stand van zaken van het Burgemeestersconvenant in Vlaanderen nu en in de toekomst wordt besproken.
- In het kader van de Benelux-samenwerking 'Urbiscoop' werkt het Kenniscentrum samen met steden en centrale overheden uit België, Nederland, Luxemburg, Duitsland (Noordrijn - Westfalen) en Frankrijk (Nord Pas de Calais) rond het thema: 'Energie-efficiëntie in de gebouwde omgeving'.
- Deelname aan de klankbordgroep van het SBOV-onderzoek 'Hoe kunnen lokale besturen een impact hebben op de Europese besluitvorming?'

6. Actualisering Europese projectendatabank

Veel Vlaamse steden zijn vandaag onvoldoende op de hoogte van de Europese projecten die in andere centrumsteden worden opgestart. Nochtans wordt men vaak met dezelfde uitdagingen geconfronteerd en kan men door kennis en ervaringen te delen zorgen voor een betere afstemming en dubbel werk vermijden. Het Kenniscentrum zette in 2010 een Europese projectendatabank op, die de uitwisseling tussen de centrumsteden stimuleert, de zoektocht naar geschikte partners voor nieuwe projecten vereenvoudigt en bijdraagt tot de analyse van de Europese projectwerking in Vlaanderen. Tot dusver werden er 126 projecten geregistreerd.

Nu de verschillende subsidieprogramma's in deze programmaperiode (2014-2020) stilaan op kruissnelheid komen en de centrumsteden nieuwe projectfinanciering in het vooruitzicht hebben, zal het Kenniscentrum de Europese projectendatabank verder actualiseren.

Wonen in de stad

De programma onderdelen binnen het thema wonen kwamen tot stand tijdens de vorige Vlaamse Regering. Intussen zijn een nieuwe Vlaamse Regering en een nieuwe bevoegde minister aangetreden die eigen beleidskeuzes maken en beleidsaccenten leggen.

Het Kenniscentrum wacht de beleidsbrief van de bevoegde minister en de ontwikkelingen binnen de paritaire commissie decentralisatie af alvorens concrete programma onderdelen te formuleren rond de lokale sociale woonregie.

De ontwikkeling van een draaiboek voor de coördinatie van adviezen situeert zich op het lokale niveau en kan dus wel opgestart worden. Op lokaal niveau is er nood aan eenduidig advies dat aan een initiatiefnemer wordt overgemaakt. Zowel

voor grote als kleine projecten is het belangrijk om een gedeelde verantwoordelijkheid te creëren en om een project als een geheel te beoordelen en niet op alle onderdelen apart. Het aanstellen van een procescoördinator binnen de stedelijke administraties kan daarin een belangrijke stap zijn. Hij fungeert als centraal aanspreekpunt of accountmanager die niet enkel de eigen diensten maar ook de brandweer, monumentenzorg,... opvolgt en kan aansturen. Net zoals op het stedelijke niveau is er ook op het Vlaamse niveau nood aan een eenduidig advies dat aan een initiatiefnemer wordt overgemaakt én dat door gemandateerden is onderschreven.

Het Kenniscentrum ontwikkelt in samenspraak met de centrumsteden een draaiboek om tot gecoördineerde adviezen te komen.

Andere opdrachten

Seminarie ‘Heeft u mijn melding goed ontvangen?’

In 2015 organiseert het KCVS in samenwerking met de Universiteit Gent een besloten seminarie met als titel “Heeft u mijn melding goed ontvangen? De interactie tussen ICT en organisatie in relatie tot het Genkse en Mechelse meldsysteem doorgrond.”

Simon Vander Elst en professor Filip De Rynck (UGent, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen) stellen de resultaten voor van een lange termijnstudie van organisatie- en ICT-veranderingen inzake de burgergerichte dienstverlening van de twee Vlaamse stadsbesturen. Het onderzoek kadert binnen het derde Steunpunt Bestuurlijke Organisatie (zie www.steunpuntbov.be/). Simon Vander Elst voerde binnen dat steunpunt de laatste drie jaar intensief onderzoek naar hoe

ICT en organisatie in de steden Genk en Mechelen op elkaar worden afgestemd om tot een meer klant- en burgergerichte en efficiënte dienstverlening te komen. Hij focuste op de meldsystemen van beide stadsbesturen. De studie levert een analyse op van de kenmerken en prestaties van meldsystemen en de factoren die de verschillen en gelijkenissen tussen beide besturen verklaren. Dankzij een diepgaande studie van organisatie- en ICT-veranderingsprocessen legt de onderzoeker de verschillen in dynamiek tussen ICT en organisatie bloot en worden er lessen geformuleerd om meer vat te krijgen op de afstemming van ICT en organisatie. Het seminarie dient als platform waarin onderzoekers en praktijkwereld elkaar kunnen vinden en in dialoog treden over de bevindingen.

O(mgeving) B(eleid) M(anagement) informatie

Vandaag worstelen de centrumsteden met gestructureerde data-analyse en bruikbare rapportering, met indicatoren en systemen om die op te volgen. Een toenemende behoefte aan O(mgevings) B(eleids) M(anagement) informatie, aan rapporterings- en visualisatietools wordt gecapteerd. De invoering van de beheers- en beleidscyclus is hier zeker niet vreemd aan.

Tijdens het secretarissenoverleg centrumsteden van 13 november 2014 beslisten een aantal steden (Aalst, Brugge, Kortrijk, Oostende en Turnhout) de handen in elkaar te slaan

en een werkgroep OBMI op te starten. Ook de steden Genk en Leuven gaven intussen aan dit verder te willen opvolgen. De secretaris van de stad Antwerpen stelde voor beroep te doen op de expertise opgebouwd in de stad Antwerpen.

De werkgroep zal zijn werkzaamheden ontwikkelen in de schoot van het Kenniscentrum. De startvergadering (10 maart) willen we zicht krijgen op de specifieke noden en verwachtingen van de deelnemende steden. De werkzaamheden van deze werkgroep zullen ook gestuurd en opgevolgd worden door het secretarissenoverleg van de centrumsteden.

Onderzoekagenda Steunpunten

Het Steunpuntenprogramma werd in 2001 opgestart om het beleid van de Vlaamse overheid wetenschappelijk te ondersteunen, zodat er snel en proactief kon worden ingespeeld op maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen. In 2012 ging de derde generatie Steunpuntenprogramma 's 'Bestuurlijke organisatie, Slagkrachtige overheid' en 'Wonen' van start. Deze derde generatie loopt af op 31 december 2015.

Het Kenniscentrum participeert in de stuurgroepen / klankbordgroepen / begeleidingsgroepen voor opdrachten van de steunpunten 'Bestuurlijke organisatie, Slagkrachtige overheid' enerzijds en 'Wonen' anderzijds.

Actualiseren van databanken websites

Instrumentendatabank lokaal woonbeleid

Deze ging in november 2011 online. De databank wordt jaarlijks geactualiseerd, bij die gelegenheid wordt nieuwe informatie toegevoegd en wordt bestaande informatie aangevuld, aangepast of verwijderd. Het KCVS spreekt de verantwoordelijken binnen de steden daarbij aan om de nodige aanpassingen door te voeren en begeleidt hen daarbij. De nieuwe actualisatieronde wordt opgestart in januari 2015.

Website complexe stadsprojecten

Het redactieteam zal ook in de loop van 2015 alle reacties, aanvullingen, noodzakelijke aanpassingen.... verwerken en begeleidende nieuwsbrieven opstellen. In maart is een actualisatie voorzien.

Het Kenniscentrum als gesprekspartner voor de Vlaamse regering en voor de minister bevoegd voor stedenbeleid en haar administratie

Het Kenniscentrum volgt de ministeriële initiatieven op het niveau van de Vlaamse Regering. Wanneer beleidsinitiatieven kwesties betreffen die raakpunten kennen met de thema's in

dit jaarplan, zal in overleg met het dagelijks bestuur bepaald worden of en welke initiatieven zich opdringen.

Colofon

redactie Kenniscentrum Vlaamse Steden

vormgeving Zeppo

© foto's Coverbeeld : Facebook Stad Mechelen
pagina 5 : BikeAdvice.in
pagina 10 : Dries Luyten
pagina 12 : Facebook Stad Turnhout
pagina 17 : Kortrijk/Texture
pagina 19 : Climatestate.com
pagina 22 : Facebook European Parliament
pagina 26 : <http://hetkiel.blogspot.be>
pagina 29 : Ivan Put

*Er is geen moeite gespaard om de auteursrechten van het fotomateriaal te traceren,
wanneer u echter denkt rechthebbende te zijn gelieve dan de uitgever te contacteren.
v.u. Linda Boudry, Kenniscentrum Vlaamse Steden, Paviljoenstraat 9, 1030 Brussel*

v.u. Linda Boudry, Kenniscentrum Vlaamse Steden
Paviljoenstraat 9, 1030 Brussel